

HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Sayı: 7299
Tarih: 22.05.2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

31.05.2006 Tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması (Mevsimlik Tarım İşçilerinin Sosyal Güvenliği) Hakkında Kanun Teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur. Gereğini arz ederim.

Hüseyin KAÇMAZ
Şırnak Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	- Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler - Tarım, Orman ve Köylere
Esas Komisyon	plan ve Bütçe
Tarih :	28 Mayıs 2020
Esas No:	2/2902

TBMH	
KANUNLAR ve KARARLAR GSK. LGİ	
22	Mayıs 2020
Numara:	

TBMH	
GELEN EVRAK	
22 Mayıs 2020	
No:	655162
EBVS'ye AKTARILMIŞTIR	

GENEL GEREKÇE

Türkiye’de yaz mevsiminin başlaması ile yüzlerce aile tarım alanlarına göç etmektedir. Şimdiye kadar bu göçler sırasında yaşanan kazalarda yüzlerce kişi yaşamını yitirmiş,yüzlercesi de yaralanarak çalışamaz durumda kalmıştır.Tarım alanında çalışan işçiler sağlıksız ve güvencesiz bir şekilde yaşamlarını idame etmeye çalışmaktadırlar. Beslenme, sağlık ve hijyen koşullarının son derece yetersiz olduğu tarım alanlarında işçiler ciddi zorluklar yaşamaktadırlar. Türkiye’de Mevsimlik tarım işçilerinin çalışma ve yaşam koşulları ile ilgili yapılan yasal ve idari düzenlemeler ise geçici tarım işçilerinin kayıt altına alınması ve tarımda iş cinayetlerinin önlenmesinde yetersiz kalmakta veya hiç uygulanmamaktadır.Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı verilerine göre sayıları 300 bin civarında gösterilen mevsimlik gezici tarım işçileri fiilen kayıt dışılar ve çocukları ile birlikte en az 1 milyonluk bir nüfusa tekabül ettiği tahmin edilmektedir.

Tarımsal üretimin yoğunluk kazandığı Nisan ayı itibariyle, milyonlarca gezici tarım işçisinin mevsimlik göçü başlamaktadır. Aralarında yaşlı, çocuk ve kadınların da bulunduğu mevsimlik tarım işçileri, yaşadıkları illerde iş imkânı bulamamakta, gittikleri illerde ise sosyal güvencelerden yoksun olarak çalışmak zorunda kalmaktadırlar. Mevsimlik gezici tarım işçilerinin, barınma, eğitim, sağlık, güvenlik, sosyal çevreyle ilişkiler, çalışma ve sosyal güvenlik konusunda devlet ya da işveren tarafından sunulan hiçbir imkânı mevcut değildir. Mevsimlik işçilerin çalışma ve ücret koşulları son derece yetersiz olmakla beraber, yaklaşık yüzde 60’ı ulusal yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Anne ölümü riski on; bebek ölüm riski beş kat fazladır ve kız çocuklarının dörtte biri okul ile tanışma fırsatına sahip olamamaktadır. Türkiye’nin en yoksul insan gruplarından birini oluşturan gezici ve geçici tarım işçiliği, insanca yaşam koşullarından uzak olup, en fazla ezilen kesimi oluşturmaktadır. Mevsimlik gezici tarım işçileri, sadece sömürüye dayanan üretim ilişkilerinin merkezinde yer almamaktadır. Aynı zamanda Türkiye’de milliyetçi ve ırkçı histerinin gündelik nefret ve şiddet yönelimine de maruz kalmaktadır. Mevsimlik tarım işçileri, hem iktisadi olarak sömürü nizamının en dibinde konumlandırılmakta, hem de etnik kimlikleri dolayısıyla Türkiye şehirlerinde milliyetçi ve ırkçı grupların saldırılarına maruz kalmaktadırlar. Mevsimlik gezici tarım işçilerinin maruz kaldığı bu saldırılar, çoğu zaman öldürme şeklinde vuku bulurken, hukuki sürecin işletilememesi dolayısıyla büyük bir nefret ve şiddet eğiliminin nesneleri haline getirilmektedirler. Türkiye’de tarım işgücü 6-6,5 milyon insandan oluşmaktadır. Bunun oransal olarak yarıya yakın bir kısmı mevsimlik tarım işçisi olarak çalışmaktadır. İstatistiklere göre, her

iki mevsimlik işçiden biri doğduğu andan itibaren mevsimlik tarım için seyahat etmekte ve ortalama 48 farklı kente mevsimlik tarım işgücü olarak gitmektedir. Mevsimlik tarım işçilerinin yaklaşık yüzde 60'ı ulusal yoksulluk sınırının altında yaşamaktadır. Mevsimlik tarım işçileri için 6111 Sayılı Yasa ile 5510 Sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'na eklenen Ek-5 inci maddesinde getirilen haklar sorunun çözümünde katkı sağlayamamıştır. Yine bu işlerde çalışanlar da 2012 yılında çıkarılan 6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamına alınmalarına rağmen uygulamada Kanunun öngördüğü koruyucu düzenlemeler ne yazık ki hayata geçirilememiş, iş kazaları artarak devam etmiş, meslek hastalıkları ve sağlık sorunları da ağırlaşmaya devam etmiştir.

Bu Kanun teklifi ile

- 1- Türkiye’de geçici tarım işçilerinin kayıt altına alınması teşvik edecek düzenlemelerin yürürlüğe konularak ileriye yönelik daha sağlıklı tedbirlerin alınması ve politikaların oluşturulabilmesi,
- 2- Emeklilik yaşı geldiğinde emeklilik için gerekli şartları tamamlamalarının sağlanarak yaşlılıklarının güvence altına alınması
- 3- Geçici mevsimlik tarım işçilerinin tamamının sosyal güvenlik çatısı altında girmelerinin sağlanarak bu alandaki sosyal yaranın sarılması,amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Bu madde ile tarım ve orman işlerinde süresiz olarak çalışan ve herhangi bir sosyal güvenlik hakkına sahip olmayan işçilerin kısa vadeli sigorta kollarından iş kazası ve meslek hastalığı sigortası hakkından yararlanabilmeleri ile bu sigortaya ilişkin sigortalı olanların primlerinin devlet tarafından ödenmesi ve bu tür sigortalılığın gezici mevsimlik işçilerde sürekli ikamet ettikleri mahalleden hareket ettiklerinin kuruma bildirilmesi ile başlatılması ve böylece yolda geçen sürenin de sigortalılıktan sayılması amaçlanmıştır. Maddede yapılan düzenleme ile geçmiş 10 yıllık dönem içinde mevsimlik tarım işlerinde çalışırken hayatını kaybeden ve hiçbir sosyal güvencesi olmadığı için geride kalan dul ve yetimlerle bakmakla yükümlü olduğu anne ve babaları mağdur olan yurttaşlarımızın geride kalan ailelerine en azından acılarını hafifletecek olan bir gelir bağlanması için iş kazası meslek hastalığı sigortası kapsamına alınmaları ve bu suretle geçmişte devlet tarafından güvence altına alınarak karşılanması gereken zararların geçte olsa karşılanması amaçlanmaktadır. Bu düzenlemeye göre yasanın yürürlüğe girdiği tarihten geriye yönelik olarak 10 yıl içerisinde gerçekleşmiş, idari ve adli mercilerce belgelendirilebilen, iş kazaları ve meslek hastalıkları dolayısıyla zarar görenler sigortalı sayılarak elde edecekleri haklardan yararlanabileceklerdir.

MADDE 2 –Yürürlük maddesidir.

MADDE 3- Yürütme maddesidir.

**31.05.2006 TARİH VE 5510 SAYILI SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK
SİGORTASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI (MEVSİMLİK TARIM
İŞÇİLERİNİN SOSYAL GÜVENLİĞİ) HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1– 31.05.2006 tarih ve 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 61– Bu Kanunun yayımlandığı tarihten geriye yönelik olarak on yıllık dönem içinde Kuruma kaydı olmadığı halde tarım veya orman işlerinde hizmet akdiyle süresiz olarak çalışanlardan iş kazası ve meslek hastalığı geçirdiği adli veya idari makamlarca tespit edilen çalışanlar iş kazasının olduğu gün itibariyle bu Kanunun Ek 5’inci maddesine göre kaydedilmiş sayılırlar ve 16’ncı maddesinde sağlanan haklardan yararlanırlar.”

MADDE 2 – Bu Kanun Resmi Gazetede yayımlandığı gün yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.